

مدیریت بحران ناشی از تهدیدات امنیتی مرز ایران و افغانستان: تحلیل چالش‌ها و ارائه راهکارهای مؤثر

مرتضی پژوهان‌فر^۱

چکیده:

مرزها به‌عنوان خطوط تفکیک‌کننده بین کشورها، نقش اساسی در تعیین هویت ملی و امنیت اجتماعی ایفا می‌کنند. مرز ایران و افغانستان به دلیل موقعیت جغرافیایی و چالش‌های امنیتی خاص خود، نیازمند توجه ویژه‌ای است. هدف پژوهش حاضر، شناسایی عوامل مؤثر بر امنیت مرزی و ارائه راهکارهایی برای بهبود وضعیت امنیتی در این مرز می‌باشد. این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی و با رویکرد کیفی انجام شده است. گروه هدف پژوهش شامل صاحب‌نظران و متخصصان حوزه امنیت مرزی در کشور بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند، ۱۵ نفر از صاحب‌نظران به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته انجام گرفت و اشباع نظری حاصل گردید. جهت تحلیل داده‌ها از استراتژی تحلیل مضمون با تاکتیک تحلیل محتوای پنهان استفاده شد. از تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از مصاحبه، مجموع کدهای استخراج شده از تحلیل مضمون مصاحبه‌ها، ۸۲ کد اولیه که در ۱۰ مقوله طبقه‌بندی و در نهایت ۶ راهکار بر اساس دیدگاه صاحب‌نظران برای بهبود امنیت مرزی در ایران و افغانستان شناسایی و معرفی گردید. این راهکارها شامل: همکاری‌های بین‌المللی در مبارزه با قاچاق، تقویت نظارت‌های مرزی با فناوری‌های مدرن؛ ایجاد مسیرهای قانونی برای مهاجرت از افغانستان به ایران؛ بهبود زیرساخت‌های مرزی؛ اجرای برنامه‌های توسعه اقتصادی، آموزش و توانمندسازی نیروهای مرزی می‌باشد. یافته‌های این پژوهش می‌تواند در سیاست‌گذاری‌های کلان امنیتی و اجتماعی در راستای بهبود وضعیت امنیت مرزی و کاهش چالش‌های موجود در مرز ایران و افغانستان مورد استفاده قرار گیرد.

واژگان اصلی: بحران‌های مرزی، مهاجرت غیرقانونی، قاچاق مواد مخدر، همکاری‌های بین‌المللی.

۱. دکتری جامعه شناسی سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

مقدمه

مرزها به عنوان خطوط تفکیک‌کننده بین کشورها، نقش حیاتی در تعیین هویت ملی، امنیت و ثبات اجتماعی ایفا می‌کنند. در دنیای امروز، با توجه به تغییرات سریع سیاسی، اقتصادی و اجتماعی، مرزها به ویژه در مناطق بحرانی، به‌عنوان نقاط آسیب‌پذیر شناخته می‌شوند. مرز ایران و افغانستان به دلیل موقعیت جغرافیایی و تاریخی خاص، یکی از این مناطق بحرانی است که با چالش‌های متعددی مواجه است. این مرز، نه تنها به‌عنوان یک خط جغرافیایی، بلکه به‌عنوان یک نقطه تقاطع فرهنگی و اقتصادی نیز شناخته می‌شود (نجفی و مهدی زادی، ۱۳۹۷: ۸۷).

یکی از مشکلات اصلی مرز ایران و افغانستان، مهاجرت‌های غیرقانونی است. بسیاری از افغان‌ها به دلیل جنگ، فقر و ناامنی به ایران مهاجرت می‌کنند. این مهاجرت‌ها نه تنها فشار اقتصادی بر منابع ایران ایجاد می‌کند، بلکه به بروز مشکلات اجتماعی نیز منجر می‌شود. بر اساس آمارها، تعداد زیادی از مهاجران افغان به‌صورت غیرقانونی وارد ایران می‌شوند و این موضوع امنیت مرزها را به خطر می‌اندازد (سعادت‌تی جعفرآبادی، ۱۳۹۲).

همچنین، این مهاجرت‌ها می‌تواند به افزایش نرخ جرم و جنایت در مناطق مرزی منجر شود. علاوه بر مهاجرت، قاچاق مواد مخدر نیز یکی از معضلات بزرگ مرز ایران و افغانستان است. افغانستان به‌عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده مواد مخدر در جهان شناخته می‌شود و این موضوع تأثیرات منفی زیادی بر امنیت و ثبات کشورهای میزبان که با این کشور هم‌مرز هستند، به‌ویژه ایران، دارد (ترابی و صانعی، ۱۳۹۶: ۱۴).

قاچاق مواد مخدر نه تنها به تهدیدات امنیتی منجر می‌شود، بلکه به مشکلات اقتصادی و اجتماعی نیز دامن می‌زند. افزایش تعداد معتادان و بروز جرم و جنایت در مناطق مرزی از پیامدهای این وضعیت است.

تهدیدات تروریستی و فعالیت‌های گروه‌های افراطی نیز از دیگر چالش‌های امنیتی در این مرز به شمار می‌آیند. گروه‌های تروریستی با استفاده از ناامنی‌های موجود، به‌راحتی می‌توانند به فعالیت‌های خود ادامه دهند و این موضوع امنیت ملی ایران را به‌طور جدی تهدید می‌کند (عارفی مسکونی و همکاران، ۱۳۹۹).

با توجه به تحولات سیاسی در افغانستان و ظهور گروه‌هایی مانند داعش این تهدیدات افزایش یافته و نیاز به توجه بیشتری دارد. این وضعیت باعث می‌شود که نیروهای امنیتی ایران با چالش‌های

بیشتری مواجه شوند و نیاز به تقویت همکاری‌های بین‌المللی در این زمینه احساس شود.

دغدغه محقق در این راستا، یافتن راهکارهای عملی و مؤثر برای بهبود امنیت مرزهای ایران و افغانستان و کاهش چالش‌های موجود است. از این‌رو هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی چالش‌های امنیتی مرز ایران و افغانستان و ارائه راهکارهای مؤثر برای مدیریت بحران‌های ناشی از این تهدیدات است. و در همین راستا محقق به دنبال پاسخگویی به این پرسش‌ها، چالش‌های امنیتی مرز ایران و افغانستان و راهکارهای مؤثر برای مدیریت بحران‌های ناشی از این تهدیدات کدام‌اند؟ وضعیت قاچاق مواد مخدر در مرز ایران و افغانستان و تأثیرات آن بر امنیت ملی و راهکارهای مقابله با آن کدامند؟ تهدیدات تروریستی در مرز ایران و افغانستان و روش‌های مؤثر برای مقابله با این تهدیدات کدامند؟

مبانی نظری

پیشینه شناسی:

علی‌جهانشاهی (۱۳۹۷) در رساله؛ راهبردهای دفاعی جمهوری اسلامی ایران در منطقه شمال شرق کشور با تأکید بر نقش عوامل ژئوپلیتیکی به تبیین راهبردهای دفاعی جمهوری اسلامی ایران در منطقه شمال شرق کشور متأثر از عوامل ژئوپلیتیکی می‌پردازد و نتایج این رساله نشان می‌دهد که توسعه پدافند داخلی، ارتقاء امنیت منطقه، تقویت سامانه‌های دفاعی، امنیت اطلاعاتی، دیپلماسی فعال، تعاملات فرهنگی، تقویت وحدت شیعه و سنی، حل اختلافات مرزی، ترانزیت، توسعه روابط اقتصادی، کنترل اتباع بیگانه، معیشت و رفاه مرزنشینان، مدیریت آب، جذابیت (استفاده از ظرفیت حرم مطهر امام رضا (ع)) و تقویت شیعه از راهبردهای اصلی در این منطقه می‌باشد.

نظریان و همکاران (۱۳۹۹) در مقاله تأثیر ثبات هژمونیک جمهوری اسلامی ایران بر امنیت مرزهای شرقی» به تبیین و شناخت تأثیر قدرت هژمونیک جمهوری اسلامی ایران بر امنیت کشور و به ویژه در مرزهای شرقی می‌پردازند نتایج این مقاله نشان می‌دهد که ایران با داشتن منابع محسوس مانند موقعیت جغرافیایی جمعیت قدرت نظامی منابع طبیعی، قدرت اقتصادی و عوامل نامحسوس مانند وحدت ملی، قدرت فرهنگی به اضافه رهبری ولایت‌فقیه و ایدئولوژی اسلامی شیعی واجد قدرت هژمون قدرت مسلط (برتر منطقه‌ای است که این موقعیت تأثیرات مثبتی در ابعاد فرهنگی اجتماعی اقتصادی، سیاسی، امنیتی انتظامی، هیدروپلیتیک و مسائل زیست‌محیطی دارد.

فلاح نژاد و امیری (۱۳۹۵) در مقاله «شناسایی عوامل همگرایی و واگرایی در روابط ایران و افغانستان» به شناسایی عوامل همگرایی و واگرایی در روابط ایران و افغانستان می‌پردازند. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که به دلیل فقدان دولت ملی قوی و پایدار در افغانستان عوامل مختلفی چون قدرت‌های بزرگ، قومیت، مذهب، ایدئولوژی، آوارگان، مواد مخدر عمدتاً نقشی واگرایانه در مناسبات دو کشور بازی نموده‌اند و حتی قرابت‌های زیاد در زمینه زبان فارسی، دین اسلام و هم‌جواری جغرافیایی و ضرورت‌های ژئوپلیتیکی نتوانسته موجبات همگرایی میان آنان را فراهم کند.

برزگر و همکاران (۱۳۹۷) در مقاله «بررسی مؤلفه‌های سیاسی و اجتماعی تأثیرگذار بر امنیت مرزهای ایران (مطالعه موردی مرزهای شرقی)» نتیجه می‌گیرند که کوشش برای ارتقای سطح امنیت مرزها یکی از مهم‌ترین چالش‌های کشور است به‌طور کلی این عوامل از عوامل نامنی مرزی شناخته می‌شوند مسائل، قومی، نژادی و مذهبی هویتی، توسعه‌یافتگی مناطق مختلف تغییرات جمعیتی اعم از مهاجرت به شهر و توسعه حاشیه‌نشینی مهاجرت و تغییرات جمعیتی نخبگان که در صورت ضعف یا گسترش بی‌رویه می‌توانند امنیت مرزها را تحت تأثیر قرار دهند و کشور را با مشکلاتی فراوان مواجه سازند انسجام هویتی و اجتماعی و تغییرات جمعیتی از مؤلفه‌های اجتماعی قدرت مرزها محسوب می‌شود که مؤثرترین ابزار تأمین امنیت مرزها به شمار می‌رود. آن‌ها با استفاده از روش توصیفی تحلیلی و با بهره‌گیری از منابع کتابخانه‌ای به پرسش اصلی مقاله پاسخ می‌دهند.

پولادی و همکاران (۱۳۹۵) در مقاله الگوسازی عوامل تأمین‌کننده امنیت پایدار مرزی؛ مطالعه موردی: مرزهای شرقی ایران نشان می‌دهند مطابق الگوی سه دست آمده، سه دسته عوامل در ایجاد نامنی مرزهای شرقی تأثیر گذارند عوامل مداخله‌گر (مانند محرومیت‌های فرهنگی، قاچاقچیان بین‌المللی، حساسیت‌های قومی، شیوه تعامل نخبگان با موضوع، عوامل علی (مانند تمرکز بر ساخت هویت درون‌زا افزایش توان نظامی داخلی، برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری و عوامل زمینه‌ای مانند گسترش زیرساخت‌های اقتصادی، محیط‌زیستی فرهنگی و اجتماعی امنیتی و پدافند غیرعامل، سیاسی قانونی و مذهبی). نتایج به دست آمده از تحلیل‌ها نشان می‌دهد که تأمین امنیت پایدار مرزهای شرقی پیامدهایی از جمله حفظ جمعیت بومی کنترل قاچاق کالا و همچنین از بین رفتن تهدیدهای سیاسی، امنیتی و اقتصادی را در پی خواهد داشت.

ویلی و همکاران (۲۰۲۱) در مقاله «شیوه‌ها و روش‌های مطالعات مرزی: رویکردهای تجربی و مفهومی اخیر» می‌گویند در دهه‌های اخیر مطالعات مرزی اهمیت و رشد قابل توجهی داشته است. این نشان می‌دهد افزایش رسمی در علاقه به پژوهش در زمینه مرز شکل گرفته است. با این حال تاکنون توجه کمی به ماهیت این رشته و مبانی روش‌شناختی و پیامدهای مرتبط با آن انجام شده است.

ولمر (۲۰۱۹) در مقاله «پارادوکس امنیت مرزها مثالی از بریتانیا» می‌گوید مطالعه مرزها در ابعاد مختلف رنسانسی را تجربه کرده است اما مفهوم امنیت بومی در حوزه مرزها و سیاستی که پیرامون آن است نادیده گرفته شده است. او از رویکرد مردمی استفاده و درک جامعه مدنی بریتانیا را از مرزهای دولتی بررسی می‌کند او می‌گوید بریتانیا را برای این انتخاب کردیم که دولت آن برای ایجاد مرزهای سخت‌گیرانه‌تر کارآمدتر و امن‌تر تلاش می‌کند. او نشان می‌دهد عدم تطابق در سیاست مرزی وجود دارد و امنیتی کردن مرزها منجر به ناامنی می‌شود. پیامدهای سیاسی و اجتماعی امنیتی کردن مرزها به‌طور مؤثری ذهنیت ناامنی در مردم ایجاد می‌کند.

مفهوم‌شناسی

مرز: مرز، عامل تشخیص و جدایی یک واحد متشکل سیاسی یا یک کشور از دیگر واحدهای مجاور آن است. مرز خطی است که دو کشور را از یکدیگر جدا می‌کند. (حافظ نیا، ۱۳۹۶: ۳۷)

بحران‌های مرزی: بحران‌های مرزی به وضعیت‌های بحرانی اشاره دارد که در نتیجه تنش‌ها، جنگ‌ها یا نارضایتی‌های اجتماعی در نواحی مرزی به وجود می‌آید. این بحران‌ها می‌توانند منجر به افزایش ناامنی، مهاجرت‌های غیرقانونی و قاچاق مواد مخدر شوند. (درویشی، ۱۴۰۲)

مهاجرت غیرقانونی: مهاجرت غیرقانونی به جابجایی افراد به صورت غیرمجاز از یک کشور به کشور دیگر اشاره دارد. این پدیده معمولاً ناشی از عوامل اقتصادی، اجتماعی و سیاسی است و می‌تواند به چالش‌های امنیتی و اجتماعی در کشورهای مقصد منجر شود.

قاچاق مواد مخدر: قاچاق مواد مخدر به انتقال غیرقانونی مواد مخدر از یک منطقه به منطقه دیگر اشاره دارد. این فعالیت معمولاً با جرم و جنایت مرتبط است و می‌تواند تأثیرات منفی بر امنیت و سلامت جامعه داشته باشد (احدی و همکاران، ۱۴۰۱: ۱۴۹)

امنیت اجتماعی: امنیت اجتماعی به وضعیت و شرایطی اشاره دارد که در آن افراد احساس امنیت و آرامش می‌کنند و از حقوق و آزادی‌های خود برخوردارند. این مفهوم شامل جلوگیری از جرم و جنایت، تأمین رفاه اجتماعی و ایجاد فرصت‌های برابر برای همه افراد جامعه است (ذاکری و همکاران، ۱۳۹۲: ۸۳)

همکاری‌های بین‌المللی: همکاری‌های بین‌المللی به تعامل و همکاری میان کشورهای مختلف در زمینه‌های مختلف، از جمله امنیت، اقتصاد و محیط‌زیست اشاره دارد. این همکاری‌ها می‌توانند شامل تبادل اطلاعات، آموزش و کمک‌های فنی باشند و به تقویت امنیت و ثبات جهانی کمک کنند (شیرازی، ۱۳۹۷: ۱۶)

وضعیت سیاسی مرز ایران و افغانستان:

در حال حاضر به علت شرایط خاصی می‌توان گفت که مرزهای شرقی ایران از مرزهای ناآرام کشور است بدین‌صورت که به علت وضعیت طبیعی و جغرافیایی و همچنین اوضاع داخلی افغانستان، افغان‌ها به راحتی و به‌طور غیرمجاز در طول نوار مرزی تردد داشته و عده‌ای از آنان نیز در شهرها و روستاهای حاشیه مرز ساکن هستند و سکونت غیرمجاز و گسترده افغان‌ها در حاشیه مرز علاوه بر ایجاد مسائل سیاسی و مشکلات فرهنگی، بهداشتی و رفاهی در منطقه موجب بروز مشکلات دیگری نظیر حمل مواد مخدر و کالای قاچاق و سرقت و ناامنی شده است. دولت جمهوری اسلامی ایران با احداث جاده‌های مرزی و پاسگاه‌های انتظامی و استقرار نیروهای نظامی در حفظ و کنترل ورود کالای قاچاق و مواد مخدر و فراهم آوردن امنیت فعالیت‌های چشم‌گیری داشته است و این به منظور اهمیت مرزهای شرقی و تأثیر آن بر ژئوپلیتیک کشور می‌باشد. (Faqiryar, 2020)

صدور مواد مخدر از افغانستان به ایران برای مصرف داخلی و انتقال به اروپا، در شمار منابع اصلی و فعال بودن تنش بین دو کشور بوده است (ترابی و صانعی، ۱۳۹۶: ۱۴)

ایران به‌رغم صرف هزینه‌های سنگین انسانی و مالی در طی سه دهه گذشته، همچنان با معضل مبارزه با قاچاق مواد مخدر از افغانستان به ایران روبرو است. بر اساس برخی آمارهای منتشر شده، مواد مخدر مهم‌ترین منبع اقتصادی مردم افغانستان است که آن کشور از این طریق سالانه بیش از ۱,۲ میلیارد دلار درآمد دارد. ایران به لحاظ همسایگی با افغانستان و به ویژه به این علت که راه عبور کاروان‌های قاچاق مواد مخدر است، لطمات زیادی را متحمل

می‌شود. یکی از نتیجه‌های ورود کلان مواد مخدر از افغانستان به ایران، بالا رفتن آمار معتادان و جرم و جنایت‌های ناشی از انتقال و توزیع این مواد در کشور بوده است (محمدی و غنچی، ۱۳۸۵: ۹۰)

مهم‌ترین دلایل تولید و قاچاق مواد مخدر در افغانستان عبارت‌اند از:

- ✓ گره خوردگی اقتصاد افغانستان با تجارت مواد مخدر
- ✓ کم‌هزینه و سهل بودن کشت خشخاش
- ✓ تقاضا، بسترساز افزایش قیمت مواد مخدر
- ✓ برخورد انفعالی دولت افغانستان با کشت خشخاش
- ✓ نبود ثبات امنیتی در افغانستان
- ✓ تأمین منابع مالی دولت از اقتصاد مواد مخدر
- ✓ عملی نشدن کمک‌های مالی غربی‌ها به کشاورزان
- ✓ پیش خرید تریاک توسط تجار مواد مخدر
- ✓ وجود رقابت اقتصاد پنهان بین قوم پشتون و دیگر اقوام

قاچاق مواد مخدر و قاچاق کالا از جمله مسائلی است که هر سه کشور ایران، افغانستان و پاکستان برای مهار آن نیازمند یک همکاری نزدیک و سازنده هستند. مواد مخدر همواره از دغدغه‌های جدی و اساسی برای ایران بوده است. حال آن‌که دولتمردان پاکستان و افغانستان به دلیل وجود مشکلات و چالش‌های سیاست داخلی کمتر به آن پرداخته‌اند و تاکنون مبارزه با معضل مواد مخدر از اولویت‌های اساسی در سیاست‌گذاری این کشورها برخوردار نبوده است (Faqiryar, 2020)

یکی دیگر از مشکلاتی که کشور ایران از گذشته‌های دور تا به امروز با آن دست به‌گریبان بوده اوضاع آشفته کشور افغانستان است. این کشور در همسایگی ایران و پاکستان قرار گرفته و مرزهای طولانی با هر دو کشور دارد. وجود ثبات و امنیت در افغانستان به عنوان همسایه مشترک دو کشور از دغدغه‌های اساسی ایران و پاکستان است. کشور ایران جمعیت کثیری از پناه جویان افغانی را پذیرفته که به علت وجود ناامنی در افغانستان و نبود زیرساخت‌های اقتصادی جهت ادامه معیشت قادر به بازگشت به کشور خود نیستند و این امر هزینه سنگینی را

به کشور تحمیل ساخته است. هم‌چنین وجود ناامنی داخلی در افغانستان تأثیر به‌سزایی بر امور امنیتی کشورمان خواهد داشت و زمینه‌ساز به وجود آمدن بحران امنیتی خواهد شد. هجوم مهاجران افغانی جدای از آن‌که ثبات داخلی را تهدید می‌کند، موجی از تنش‌های داخلی را به وجود می‌آورد که موجب می‌شود یک هزینه اضافی بر دستگاه‌های اقتصادی دولت‌های این منطقه، برای جواب‌گویی به حداقل نیازهای معیشتی این مهاجران تحمیل شود. هم‌چنین روی آوردن گروه‌هایی از این مهاجرین به کارهای خلاف مثل قاچاق مواد مخدر، سرقت، آدم‌ربایی و غیره، هراس و وحشت را در بین مردم دو کشور ایران و پاکستان ایجاد و امنیت داخلی را شکننده می‌سازد. زاغه‌نشینی در اطراف شهرهای بزرگ و تکدی‌گری از پیامدهای حضور مهاجرین افغانی در فضای جغرافیایی ایران است. (جلال، ۱۳۹۸)

با توجه به پیوندهای جغرافیایی افغانستان با ایران و مرزهای گسترده جغرافیایی این کشور با ایران که حدود ۹۵۰ کیلومتر است. صدور و گسترش جغرافیایی تروریسم در حاشیه شرقی ایران خطر رو به تزایدی خواهد بود که در وهله اول مخاطرات منطقه‌ای ناشی از جغرافیای تروریسم، کشور ایران را متأثر خواهد ساخت. (رحیمی، ۱۳۹۹: ۱۱۹)

روش‌شناسی

رویکرد تحقیق در این مقاله کیفی می‌باشد. در این تحقیق ابتدا، ویژگی‌ها و ابعاد اسناد و مدارک مرتبط با چالش‌های امنیتی مرز ایران و افغانستان مورد بررسی قرار گرفت. این اسناد شامل گزارش‌ها، مقالات علمی و مستندات رسمی مرتبط با وضعیت امنیتی مرزها بودند. سپس، فرایند تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی بر اساس مکتب سیستماتیک استراوس و کوربین (۱۹۹۴) انجام شد. این فرایند شامل مراحل کدگذاری باز، محوری و گزینشی بود که نتایج نهایی پژوهش را منعکس می‌کرد. (Baratlou, Salehi Amiri, Ghoroghi Shafiei, 2015)

روش نمونه‌گیری در این پژوهش به صورت هدفمند و اطلاعات محور هست یعنی بر اساس هدف تحقیق و مدارکی که غنی‌ترین اطلاعات را ارائه می‌دادند، از اسناد، نشانه‌ها، مشاهده و مصاحبه با ۱۰ کارشناس و صاحب‌نظر استفاده شد. این افراد به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند و مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با آن‌ها انجام گرفت. حجم نمونه بر اساس نظریه ولکاک (۲۰۰۶) مقدار مشخصی نداشت و کدگذاری‌ها تا جایی ادامه یافت که دیگر گزاره

جدیدی برای دسته‌بندی در مقولات یافت نشد. (بنی فاطمی و علمی، ۱۳۹۰: ۴۰)

تجزیه و تحلیل داده‌ها و یافته‌های تحقیق بر اساس مکتب اشتراوس و کوربین (۱۹۹۶) انجام شد. در این فرایند، از نرم‌افزار MAXQDA 2020 استفاده شده و واحدهای معنادار در گزاره‌های اولیه شناسایی، سپس گزاره‌های اولیه در مقولات و دسته‌های مفهومی و در نهایت مقولات در کدهایی با درجه انتزاع بالا طبقه‌بندی شدند. با استفاده از این نرم‌افزار، ۸۲ کد اولیه و ۱۰ مقوله از اسناد و مصاحبه‌های انجام‌شده پیرامون چالش‌های امنیتی و راهکارهای مدیریت بحران‌های مرزی استخراج گردید.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

نتیجه پاسخ به سؤال اول فرعی تحقیق: چه عواملی بر مهاجرت‌های غیرقانونی از افغانستان به ایران تأثیر می‌گذارند و این مهاجرت‌ها چه تأثیری بر امنیت مرزی ایران دارند؟ مهاجرت‌های غیرقانونی از افغانستان به ایران تحت تأثیر عوامل متعددی قرار دارد که می‌توان آن‌ها را به سه دسته اصلی تقسیم کرد: اقتصادی، اجتماعی و سیاسی. از نظر اقتصادی، فقر گسترده و بیکاری در افغانستان به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل مهاجرت شناخته می‌شود. بسیاری از افغان‌ها به دنبال فرصت‌های شغلی بهتر و زندگی با کیفیت‌تر به ایران می‌آیند. همچنین، نوسانات اقتصادی و افزایش قیمت‌ها در افغانستان، فشار بیشتری بر خانواده‌ها وارد می‌کند و آن‌ها را به سمت مهاجرت سوق می‌دهد.

از جنبه اجتماعی، عدم دسترسی به خدمات بهداشتی و آموزشی و همچنین شرایط ناامنی و بی‌ثباتی اجتماعی، افراد را به جستجوی زندگی بهتر در کشورهای همسایه، از جمله ایران، ترغیب می‌کند. در این راستا، تحقیقات نشان می‌دهد که بسیاری از مهاجران افغان به دنبال تأمین نیازهای اولیه خود و فرزندانشان هستند و این امر باعث می‌شود که مهاجرت‌های غیرقانونی افزایش یابد. همچنین، عوامل سیاسی نظیر ناامنی ناشی از جنگ و درگیری‌های داخلی نیز به عنوان محرک‌های اصلی مهاجرت شناخته می‌شوند.

تأثیرات مهاجرت‌های غیرقانونی بر امنیت مرزی ایران قابل توجه است. ورود غیرقانونی مهاجران می‌تواند به افزایش فشار بر منابع اقتصادی و اجتماعی کشور منجر شود و همچنین ممکن است به افزایش جرائم سازمان‌یافته، از جمله قاچاق انسان و مواد مخدر، دامن بزند. این وضعیت می‌تواند به تهدیدات امنیتی جدی برای ایران منجر شود، زیرا گروه‌های تبهکار ممکن

است از شرایط نابسامان مهاجران سوءاستفاده کنند و به فعالیت‌های غیرقانونی خود ادامه دهند. به‌علاوه، افزایش تعداد مهاجران غیرقانونی می‌تواند به بروز تنش‌های اجتماعی و فرهنگی در مناطق مرزی و حتی در شهرهای بزرگ ایران منجر شود. در نهایت، مهاجرت‌های غیرقانونی از افغانستان به ایران تحت تأثیر عوامل اقتصادی، اجتماعی و سیاسی متعددی قرار دارد که نیاز به توجه و مدیریت دقیق دارند. این مهاجرت‌ها نه تنها بر زندگی مهاجران تأثیر می‌گذارد، بلکه امنیت مرزی ایران را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد. برای کاهش این چالش‌ها، ایران نیازمند اتخاذ سیاست‌های مؤثر و جامع در زمینه مهاجرت و همکاری‌های بین‌المللی است. بهبود شرایط اقتصادی در افغانستان و ایجاد فرصت‌های شغلی می‌تواند به کاهش مهاجرت‌های غیرقانونی کمک کند و در عین حال، سیاست‌های انسانی و منسجم در ایران می‌تواند به مدیریت بهتر این پدیده و کاهش تهدیدات امنیتی ناشی از آن منجر شود.

نتیجه پاسخ به سؤال دوم فرعی تحقیق: وضعیت قاچاق مواد مخدر در مرز ایران و افغانستان چگونه است و این وضعیت چه تأثیری بر امنیت ملی ایران دارد؟

وضعیت قاچاق مواد مخدر در مرز ایران و افغانستان به عنوان یکی از چالش‌های جدی امنیتی برای ایران شناخته می‌شود. افغانستان به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده مواد مخدر در جهان، نقش مهمی در این معضل ایفا می‌کند. قاچاقچیان مواد مخدر از مرزهای ایران به عنوان یک مسیر اصلی برای انتقال مواد مخدر به بازارهای جهانی استفاده می‌کنند. این وضعیت به دلیل طولانی بودن مرز مشترک و وجود مناطق کوهستانی و صعب‌العبور، به آسانی قابل انجام است و کنترل آن برای نیروهای امنیتی ایران دشوار می‌باشد.

عوامل متعددی بر وضعیت قاچاق مواد مخدر تأثیر می‌گذارند. از یک‌سو، فقر و بیکاری در افغانستان باعث می‌شود که بسیاری از افراد به قاچاق مواد مخدر به عنوان یک منبع درآمد روی بیاورند. از سوی دیگر، ضعف‌های امنیتی و عدم کنترل کافی بر مناطق مرزی، به قاچاقچیان این امکان را می‌دهد که به راحتی فعالیت‌های خود را ادامه دهند. همچنین، وجود گروه‌های تبهکار و سازمان‌های جنایتکار که از قاچاق مواد مخدر به عنوان منبع درآمد استفاده می‌کنند، وضعیت را پیچیده‌تر می‌کند.

تأثیرات قاچاق مواد مخدر بر امنیت ملی ایران بسیار جدی است. این موضوع نه تنها به افزایش جرائم سازمان‌یافته و خشونت‌های مرتبط با قاچاق مواد مخدر منجر می‌شود، بلکه

می‌تواند به افزایش مصرف مواد مخدر در داخل کشور و بروز مشکلات اجتماعی و بهداشتی نیز دامن بزند. همچنین، قاچاق مواد مخدر می‌تواند به تهدیدات امنیتی جدی برای نیروهای مرزی و امنیتی ایران منجر شود، زیرا قاچاقچیان ممکن است به استفاده از خشونت و سلاح برای محافظت از فعالیت‌های خود روی آورند.

در نهایت، وضعیت قاچاق مواد مخدر در مرز ایران و افغانستان به عنوان یک چالش امنیتی جدی برای ایران مطرح است. این وضعیت نه تنها بر امنیت ملی کشور تأثیر می‌گذارد، بلکه به بروز مشکلات اجتماعی و بهداشتی نیز منجر می‌شود. برای مقابله با این چالش، ایران نیازمند اتخاذ سیاست‌های مؤثر در زمینه مبارزه با قاچاق مواد مخدر و تقویت همکاری‌های بین‌المللی است. بهبود شرایط اقتصادی در افغانستان و ارائه فرصت‌های شغلی می‌تواند به کاهش انگیزه‌های قاچاق مواد مخدر کمک کند و در عین حال، تقویت نیروهای مرزی و افزایش نظارت بر مرزها می‌تواند به کنترل بهتر این پدیده و حفظ امنیت ملی ایران منجر شود.

نتیجه پاسخ به سؤال سوم فرعی تحقیق: فعالیت‌های گروه‌های تروریستی در مرز ایران و افغانستان چه تهدیداتی برای امنیت داخلی کشور ایجاد می‌کند و چگونه می‌توان با این تهدیدات مقابله کرد؟

فعالیت‌های گروه‌های تروریستی در مرز ایران و افغانستان به عنوان یکی از تهدیدات جدی برای امنیت داخلی کشور شناخته می‌شود. این گروه‌ها، به ویژه در مناطق مرزی و ناپایدار، به دلیل وجود شرایط اجتماعی و اقتصادی نامناسب و همچنین ضعف‌های امنیتی، به راحتی می‌توانند فعالیت‌های خود را گسترش دهند. گروه‌های تروریستی مانند طالبان و داعش در افغانستان، به دلیل نفوذ و قدرت خود، می‌توانند به عنوان تهدیداتی برای ایران عمل کنند و به فعالیت‌های تروریستی و خشونت‌آمیز در مرزها و حتی در داخل کشور پردازند.

عوامل متعددی بر فعالیت‌های گروه‌های تروریستی تأثیر می‌گذارند. از یک سو، وجود فقر و بیکاری در افغانستان، به جذب جوانان به این گروه‌ها کمک می‌کند. از سوی دیگر، عدم کنترل کافی بر مناطق مرزی و ضعف‌های امنیتی، به این گروه‌ها این امکان را می‌دهد که به راحتی به فعالیت‌های خود ادامه دهند. همچنین، وجود شبکه‌های قاچاق و ارتباطات بین‌المللی می‌تواند به گسترش فعالیت‌های تروریستی کمک کند.

تهدیدات ناشی از فعالیت‌های گروه‌های تروریستی می‌تواند به بروز خشونت، ناامنی و

بی‌ثباتی در مناطق مرزی و حتی در داخل ایران منجر شود. این وضعیت می‌تواند به افزایش تنش‌های اجتماعی و فرهنگی در کشور و همچنین به بروز مشکلات اقتصادی ناشی از ناامنی منجر شود. به‌علاوه، این گروه‌ها ممکن است به انجام حملات تروریستی علیه نهادهای دولتی و غیر دولتی در ایران بپردازند که این امر می‌تواند به تهدید جدی برای امنیت ملی کشور تبدیل شود. در نهایت، فعالیت‌های گروه‌های تروریستی در مرز ایران و افغانستان به عنوان یک تهدید جدی برای امنیت داخلی کشور مطرح است. برای مقابله با این تهدیدات، ایران نیازمند اتخاذ سیاست‌های مؤثر در زمینه تقویت امنیت مرزی و همکاری‌های بین‌المللی است. تقویت نیروهای امنیتی و مرزی، افزایش نظارت بر فعالیت‌های مشکوک و ایجاد فرصت‌های اقتصادی در مناطق مرزی می‌تواند به کاهش نفوذ گروه‌های تروریستی و حفظ امنیت داخلی کشور کمک کند. همچنین، همکاری با کشورهای همسایه و سازمان‌های بین‌المللی در زمینه مبارزه با تروریسم و تبادل اطلاعات می‌تواند به مقابله مؤثر با این تهدیدات منجر شود.

نتیجه پاسخ به سؤال اصلی تحقیق:

چالش‌های امنیتی مرز ایران و افغانستان چیست و چه راهکارهای مؤثری برای مدیریت بحران‌های مرزی می‌توان ارائه داد؟

چالش‌های امنیتی مرز ایران و افغانستان

✓ قاچاق مواد مخدر یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های امنیتی در مرز ایران و افغانستان به شمار می‌رود. افغانستان به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده مواد مخدر در جهان شناخته می‌شود و این مسئله موجب افزایش فعالیت‌های قاچاقچیان و بروز مشکلات اجتماعی و اقتصادی در ایران می‌شود.

✓ وجود گروه‌های تروریستی و افراطی در افغانستان تهدیدی جدی برای امنیت مرزهای ایران محسوب می‌شود. این گروه‌ها ممکن است به دنبال گسترش فعالیت‌های خود به داخل ایران باشند. تقویت همکاری‌های اطلاعاتی و نظامی با کشورهای همسایه برای مقابله با این تهدید ضروری است.

✓ مهاجرت غیرقانونی از افغانستان به ایران یکی دیگر از چالش‌های امنیتی است که می‌تواند به افزایش فشار بر منابع اقتصادی و اجتماعی کشور منجر شود. برای مدیریت

این مسئله، نیاز به سیاست‌های انسانی و منسجم در زمینه مهاجرت و همکاری‌های بین‌المللی داریم.

✓ زیرساخت‌های ضعیف در مناطق مرزی می‌تواند به افزایش ناامنی و قاچاق کمک کند. بهبود زیرساخت‌ها و تأمین تجهیزات مناسب برای نیروهای مرزی می‌تواند به کاهش این مشکلات کمک کند. سرمایه‌گذاری در فناوری‌های مدرن نظارتی نیز می‌تواند به افزایش امنیت مرزها یاری رساند.

✎ تغییرات اقلیمی و بحران‌های طبیعی می‌توانند به افزایش تنش‌ها و ناامنی در مرزها منجر شوند. برای مدیریت این چالش، نیاز به برنامه‌ریزی برای مقابله با بحران‌های طبیعی و ایجاد دستگاه‌های هشدار سریع داریم.

✓ کمبود منابع انسانی و مالی برای تأمین امنیت مرزها یکی از چالش‌های اساسی است. برای مدیریت این مشکل، نیاز به افزایش بودجه‌های امنیتی و آموزش نیروهای مرزی داریم تا بتوانند به‌طور مؤثرتری با تهدیدات مواجه شوند.

✓ عدم همکاری‌های مؤثر بین‌المللی در زمینه امنیت مرزی می‌تواند به افزایش تهدیدات منجر شود. برای مقابله با این چالش، نیاز به ایجاد توافقات و همکاری‌های چندجانبه با کشورهای همسایه و سازمان‌های بین‌المللی است تا امنیت مرزها بهبود یابد.

راهکارهای مؤثر برای مدیریت بحران‌های ناشی از تهدیدات امنیتی مرز ایران و افغانستان:

۱. یکی از راهکارهای مؤثر برای مدیریت چالش‌های امنیتی مرز ایران و افغانستان، تقویت همکاری‌های بین‌المللی است. این همکاری‌ها می‌تواند شامل تبادل اطلاعات، برگزاری نشست‌های مشترک و انجام عملیات‌های مشترک در زمینه مبارزه با قاچاق مواد مخدر و تروریسم باشد. با ایجاد یک شبکه همکاری بین‌المللی، می‌توان به بهبود امنیت مرزها و کاهش تهدیدات کمک کرد.

۲. افزایش نظارت‌های مرزی با استفاده از فناوری‌های مدرن، مانند دوربین‌های مداربسته و دستگاه‌های ردیابی، می‌تواند به شناسایی و پیشگیری از فعالیت‌های غیرقانونی کمک کند. این نظارت‌ها باید به‌طور مداوم و در تمامی نقاط مرزی انجام شود تا هرگونه تحرک مشکوک به سرعت شناسایی و کنترل شود.

۳. برای مدیریت مهاجرت غیرقانونی، ایجاد مسیرهای قانونی برای مهاجرت از افغانستان

به ایران ضروری است. این مسیرها باید شامل برنامه‌های مهاجرتی و ویزاهای کاری باشد که به مهاجران اجازه می‌دهد به‌طور قانونی و با رعایت قوانین وارد کشور شوند. این اقدام می‌تواند به کاهش فشار بر منابع اقتصادی و اجتماعی ایران کمک کند.

۴. بهبود زیرساخت‌های مرزی، از جمله جاده‌ها، ایستگاه‌های بازرسی و مراکز کنترل، می‌تواند به افزایش امنیت مرزها کمک کند. سرمایه‌گذاری در این زیرساخت‌ها باید به‌طور جدی مورد توجه قرار گیرد تا نیروهای مرزی بتوانند به‌طور مؤثرتری عمل کنند و از فعالیت‌های غیرقانونی جلوگیری کنند.

۵. برای مقابله با بحران‌های طبیعی و تغییرات اقلیمی، ایجاد دستگاه‌های هشدار سریع ضروری است. این سیستم‌ها می‌توانند به شناسایی و پیش‌بینی بحران‌ها کمک کنند و به نیروهای مرزی و محلی امکان دهند تا به‌سرعت واکنش نشان دهند و از بروز بحران‌های بزرگ جلوگیری کنند.

۶. اجرای برنامه‌های توسعه اقتصادی در مناطق مرزی می‌تواند به کاهش ناامنی و افزایش فرصت‌های شغلی کمک کند. این برنامه‌ها باید شامل حمایت از کسب‌وکارهای محلی، ایجاد زیرساخت‌های اقتصادی و جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی باشد تا شرایط زندگی مردم در این مناطق بهبود یابد.

۷. آموزش و توانمندسازی نیروهای مرزی باید به‌طور جدی مورد توجه قرار گیرد. این آموزش‌ها باید شامل مهارت‌های فنی، مدیریت بحران و مقابله با تهدیدات امنیتی باشد تا نیروهای مرزی بتوانند به‌طور مؤثری با چالش‌ها مواجه شوند و امنیت مرزها را حفظ کنند.

۸. توافقات چندجانبه با کشورهای همسایه و سازمان‌های بین‌المللی می‌تواند به بهبود همکاری‌ها در زمینه امنیت مرزی کمک کند. این توافقات باید شامل تبادل اطلاعات، همکاری در زمینه مبارزه با تروریسم و قاچاق مواد مخدر و انجام عملیات‌های مشترک باشد تا امنیت مرزها بهبود یابد.

پیشنهادات کاربردی

۱. تقویت نظارت‌های مرزی با فناوری‌های مدرن: استفاده از دوربین‌های مداربسته، حسگرها و دستگاه‌های ردیابی می‌تواند به شناسایی و پیشگیری از فعالیت‌های غیرقانونی کمک کند. این فناوری‌ها به نیروهای امنیتی این امکان را می‌دهند که به‌طور مؤثرتری بر فعالیت‌های

مشکوک نظارت داشته باشند و در زمان مناسب واکنش نشان دهند. با به‌کارگیری این ابزارها، می‌توان امنیت مرزها را به‌طور قابل توجهی افزایش داد.

۲. ایجاد مسیرهای قانونی برای مهاجرت: طراحی و اجرای مسیرهای قانونی برای

مهاجرت می‌تواند به کاهش فشار بر منابع و بهبود وضعیت اجتماعی کمک کند. این مسیرها باید به‌گونه‌ای طراحی شوند که نیازهای مهاجران را در نظر بگیرند و از ورود غیرقانونی آن‌ها جلوگیری کنند.

۳. تقویت همکاری‌های بین‌المللی: همکاری با کشورهای همسایه و سازمان‌های

بین‌المللی در زمینه مبارزه با قاچاق مواد مخدر و تروریسم از اهمیت بالایی برخوردار است. تبادل اطلاعات و تجربیات می‌تواند به بهبود وضعیت امنیتی در مرزها کمک کند و به کاهش تهدیدات امنیتی منجر شود. این همکاری‌ها باید به‌صورت مستمر و نظام‌مند انجام شود تا نتایج مؤثری به همراه داشته باشد.

۴. افزایش آموزش و آگاهی در جوامع محلی: برگزاری دوره‌های آموزشی و کارگاه‌های

آگاهی‌بخشی در جوامع مرزی می‌تواند به افزایش شناخت مردم از چالش‌های امنیتی و راهکارهای مقابله با آن‌ها کمک کند. این آموزش‌ها باید به‌گونه‌ای طراحی شوند که به مردم محلی توانمندی‌های لازم برای شناسایی و گزارش فعالیت‌های مشکوک را بدهند و آن‌ها را در فرآیند حفظ امنیت مشارکت دهند.

۵. بهبود زیرساخت‌های اقتصادی در مناطق مرزی: سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های

اقتصادی و اجتماعی در مناطق مرزی می‌تواند به کاهش فقر و بیکاری کمک کند. این اقدامات می‌تواند به ایجاد فرصت‌های شغلی و بهبود کیفیت زندگی ساکنان این مناطق منجر شود و از بروز مشکلات اجتماعی و اقتصادی جلوگیری کند. با بهبود وضعیت اقتصادی، احتمال ورود غیرقانونی و فعالیت‌های مجرمانه کاهش می‌یابد.

۶. تقویت فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی: برگزاری برنامه‌های فرهنگی و اجتماعی در

مناطق مرزی می‌تواند به تقویت همبستگی اجتماعی و کاهش تنش‌ها کمک کند. این برنامه‌ها باید به‌گونه‌ای طراحی شوند که به تبادل فرهنگی و افزایش تعاملات مثبت بین ساکنان دو طرف مرز منجر شوند. با ایجاد فضایی دوستانه و همزیستی، می‌توان به کاهش مشکلات اجتماعی و امنیتی کمک کرد.

۷. نهادهای فرهنگی همکاری و همزیستی: ترویج فرهنگ همکاری و همزیستی در مرزها می‌تواند به کاهش تنش‌ها و افزایش امنیت کمک کند. این فرهنگ باید از طریق آموزش، رسانه‌ها و برنامه‌های اجتماعی ترویج شود. با ایجاد فضایی مثبت و همدلانه، می‌توان به تقویت روابط بین‌المللی و کاهش چالش‌های امنیتی کمک کرد.

پیشنهاد‌های پژوهشی

۱. تحقیق در زمینه تأثیر فناوری‌های نوین بر امنیت مرزی: پژوهشگران می‌توانند به بررسی تأثیر فناوری‌های نوین مانند هوش مصنوعی و اینترنت اشیاء بر امنیت مرزها بپردازند. این تحقیق می‌تواند به شناسایی راهکارهای جدید و مؤثر برای بهبود نظارت و کنترل مرزها کمک کند و به سیاست‌گذاران در اتخاذ تصمیمات بهتر یاری رساند.

۲. مطالعه بر روی علل و عوامل مهاجرت‌های غیرقانونی: پژوهش در زمینه علل و عوامل مؤثر بر مهاجرت‌های غیرقانونی به ایران می‌تواند به درک بهتری از این پدیده کمک کند. این تحقیق می‌تواند به شناسایی راهکارهای مؤثر برای کاهش مهاجرت‌های غیرقانونی و بهبود وضعیت اجتماعی مهاجران منجر شود.

۳. تحلیل تأثیرات اقتصادی قاچاق مواد مخدر بر جوامع مرزی: بررسی تأثیرات اقتصادی قاچاق مواد مخدر بر جوامع مرزی می‌تواند به شناسایی پیامدهای منفی این پدیده کمک کند. این تحقیق می‌تواند به سیاست‌گذاران کمک کند تا راهکارهای مؤثری برای مقابله با این چالش ارائه دهند و به بهبود وضعیت اقتصادی جوامع مرزی یاری رسانند.

۴. بررسی نقش سازمان‌های غیردولتی در امنیت مرزی و کاهش چالش‌های اجتماعی می‌تواند به شناسایی راهکارهای مؤثر برای همکاری این سازمان‌ها با دولت‌ها کمک کند. این پژوهش می‌تواند به تقویت همکاری‌های بین‌المللی و محلی در زمینه امنیت مرزی منجر شود.

۵. مطالعه بر روی تأثیرات اجتماعی و فرهنگی مهاجرت بر جوامع مرزی: بررسی تأثیرات اجتماعی و فرهنگی مهاجرت بر جوامع مرزی می‌تواند به شناسایی چالش‌ها و فرصت‌های موجود کمک کند. این تحقیق می‌تواند به سیاست‌گذاران کمک کند تا برنامه‌های مؤثری برای ادغام مهاجران و کاهش تنش‌های اجتماعی طراحی کنند.

۶. تحلیل مقایسه‌ای امنیت مرزی در کشورهای مختلف: پژوهش در زمینه مقایسه امنیت مرزی در کشورهای مختلف می‌تواند به شناسایی بهترین شیوه‌ها و راهکارهای مؤثر برای بهبود امنیت مرزها کمک کند. این تحقیق می‌تواند به سیاست‌گذاران کمک کند تا از تجربیات موفق کشورهای دیگر بهره‌برداری کنند.

۷. بررسی تأثیرات تغییرات اقلیمی بر امنیت مرزی: تحقیق در زمینه تأثیرات تغییرات اقلیمی بر امنیت مرزی و مهاجرت‌های مرتبط با آن می‌تواند به شناسایی چالش‌های جدید کمک کند. این پژوهش می‌تواند به سیاست‌گذاران کمک کند تا راهکارهای مؤثری برای مقابله با تأثیرات منفی تغییرات اقلیمی بر امنیت مرزها ارائه دهند.

منابع

- ابوالحسن شیرازی، حبیب الله. (۱۳۹۷). دیپلماسی فرهنگی و نقش انجمن‌های دوستی در روابط بین‌الملل، مطالعات روابط بین‌الملل، ۱۰(۳۸)، ۹-۲۵.
- احدی، رضا؛ محمدی، شهرام؛ طرanganگار، حسن. (۱۴۰۱). بررسی عوامل محیطی مؤثر بر اعتیاد به مواد مخدر صنعتی (مطالعه موردی: شهر زنجان)؛ پژوهش‌های حقوق، ۲۰(۴۵)، ۱۴۹-۱۸۱.
- برزگر، صادق؛ رسولی، محمد. (۱۳۹۷). تبیین رقابت‌پذیری مناطق مرزی با رویکرد آینده‌نگاری (مطالعه موردی: استان کردستان)، برنامه‌ریزی فضایی، ۱۳(۵۰)، ۵۵-۷۸.
- پولادی، حسن؛ کشاورزبان، محمدمهدی؛ خان محمدی، هادی؛ اصلی پور، حسین. (۱۳۹۵). الگوسازی عوامل تأمین کننده امنیت پایدار مرزی؛ مطالعه موردی: مرزهای شرقی ایران، ۱۹(۳)، ۱۲۵-۱۴۹.
- پیشگاه هادیان، حمید؛ حجازی، علیرضا. (۱۳۹۰). چالش‌های مشترک هیدروپولیتیک ایران با عراق و افغانستان، از سال ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۰ مطالعه موردی اروند و هیرمند، مطالعات روابط بین‌الملل، ۳(۱۲)، ۱۱۹-۱۶۸.
- ترابی، قاسم؛ صانعی، راضیه. (۱۳۹۶). موانع تحقق ابر پروژه جاده ابریشم از چشم‌انداز نظریه همگرایی، علوم سیاسی، ۱۲(۳۵)، ۷-۲۶.
- حافظ نیا، محمدرضا. (۱۳۹۶). اصول و مفاهیم ژئوپلیتیک - ویرایش جدید با تجدیدنظر، مشهد: پاپلی.
- حشمت، مریم؛ بنی فاطمه، حسین؛ علمی، محمود. (۱۳۹۰). بررسی میزان سرمایه اجتماعی در میان گروه‌های اجتماعی (منطقه حاشیه‌نشین و غیر حاشیه‌نشین) شهر مراغه، مطالعات جامعه‌شناسی، ۳(۶)، ۲۷-۴۳.
- درویشی، فرزاد. (۱۴۰۲). آینده‌پژوهی پیامدهای امنیتی - انتظامی بحران آب در استان خراسان جنوبی، آماد و فناوری دفاعی، ۷(۲۴)، ۲۱۹-۲۵۲.
- ذاکری‌هامانه، راضیه؛ افشانی، سید علیرضا؛ عسکری ندوشن، عباس. (۱۳۹۲). بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و میزان احساس امنیت اجتماعی در شهر یزد، جامعه‌شناسی ایران، ۱۳(۳)، ۸۳-۱۱۰.
- رحیمی. (۱۳۹۹). گذار ژئوپلیتیک پس از جنگ سرد و تأثیر آن بر شکل‌گیری جغرافیای تروریسم در افغانستان (با تأکید بر امنیت ایران)، مطالعات آسیای جنوب غرب، ۲(۶)، ۱۱۷-۱۴۹.
- روشن، علی اصغر؛ سعادت‌تجی جعفرآبادی، حسن. (۱۳۹۲). بررسی نقش و کارکرد اقتصادی مرز استان خراسان رضوی با افغانستان و تأثیر آن بر امنیت مرزی استان، ۸(۲۷)، ۱۵۴-۱۸۱.

- ستاره جلال. (۱۳۹۸). علل و پیامدهای مهاجرت افغان‌ها به ایران (مورد مطالعه: شهر مرزی زابل)، پژوهشنامه مطالعات مرزی، ۶(۲۱)، ۷۹-۱۰۷.
- عارفی مسکونی، محمد؛ نجفی توانا، علی؛ شاملو، باقر. (۱۳۹۹) تأثیر قاچاق مواد مخدر بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران، پژوهش‌های سیاسی جهان اسلام، ۹(۳)، ۱۰۵-۱۲۳.
- فلاح نژاد، علی، امیری، علی. (۱۳۹۴). روابط ایران و افغانستان؛ همگرایی یا واگرایی، مطالعات سیاسی، ۸(۲۹)، ۱۲۵-۱۵۰.
- محمدی، حمیدرضا؛ غنّجی، محمد. (۱۳۸۵). چالش‌های ژئوپلیتیکی مواد مخدر در جنوب غرب آسیا (با تأکید بر ایران، پاکستان و افغانستان). ژئوپلیتیک، ۲(۳)، ۹۰-۱۲۱.
- نجفی، مهدی؛ مهدی زاده، اکبر. (۱۳۹۷). بررسی مسائل اجتماعی-امنیتی و مرزی ایران و ترکیه، مطالعات جامعه‌شناسی، ۱۰(۳۶)، ۶۵-۸۱.
- نظریان، علیرضا؛ مطلبی، مسعود؛ سلیم، محمد نبی. (۱۳۹۹). تأثیر ثبات هژمونیک جمهوری اسلامی ایران بر امنیت مرزهای شرقی، نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی، ۱۲(۴۵)، ۶۵۷-۶۸۲.
- Kohandani, M. & Razavifard, B. (2020). Guarantees of terrorism crimes accused's citizenship rights in investigation process: a comparative study on Iranian, English and Egyptian legal system. *Journal of Research and Development in Comparative Law*, 3(7), 157-187.
- Wille, Christian, Gerst, Dominik, Krämer, Hannes. (2021). *Identities and Methodologies of Border Studies: Recent Empirical and Conceptual Approaches*, UniGR-Center for Border Studies.
- Naser Faqiryar, W. (2020). *Reasons of Failure and Shortcomings in Afghan Political Settlements* (Doctoral dissertation).
- Salah, M. (2015). The role of Hindi captives in the cultural and artistic developments of Nader Shah's era. *Journal of Subcontinent Researches*, 7(23), 59-76.
- Baratlou, F. Salehi Amiri, S. R. & Ghoroghi Shafiei, V. (2015). The Effect of Cultural Policy on Social-Cultural Rudeness among the Spectators in Tehran Sport Complexes. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 14(27), 93-116.